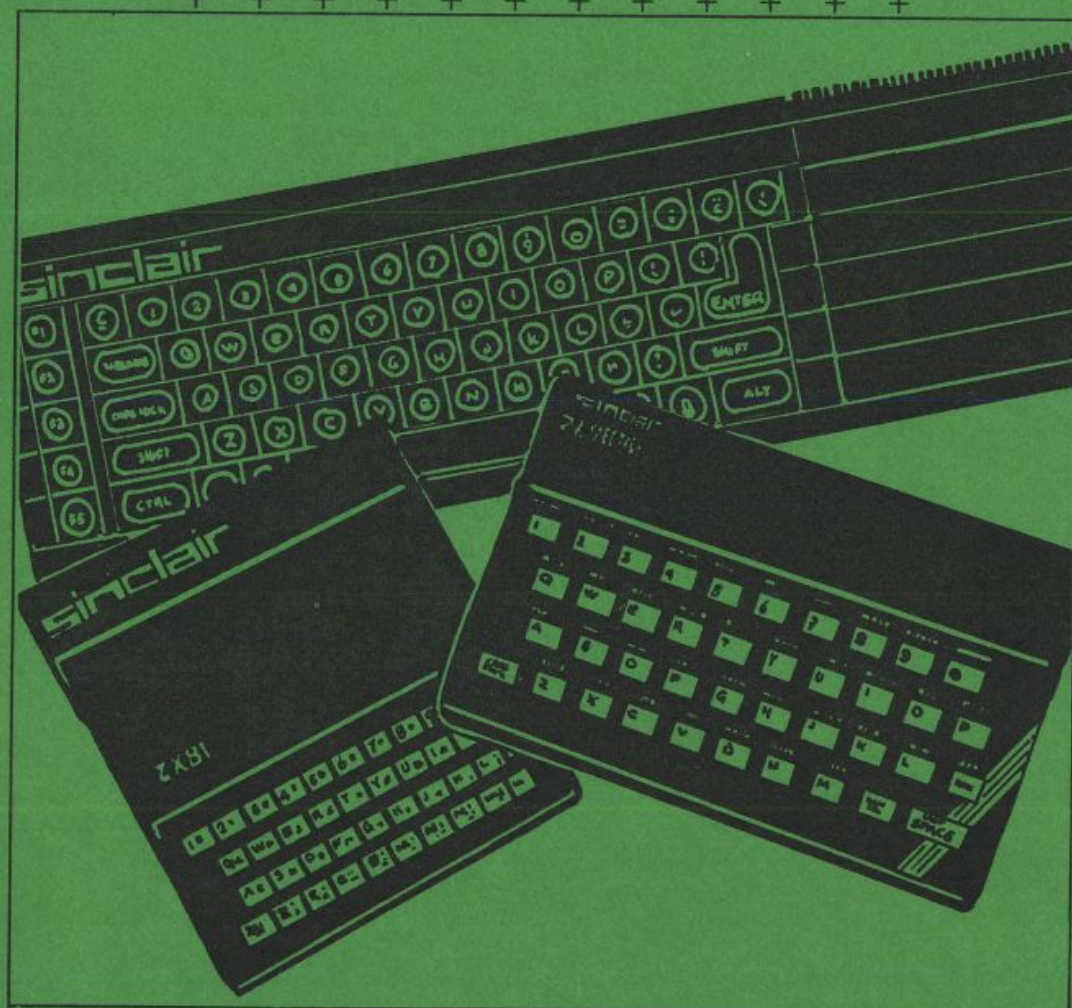

BULLETIN

SINCLAIR GEBRUIKERSGROEP GRONINGEN

4e jaargang nummer 3 november '86

COLOFON

VOORZITTER:

J. van Alteren
De Grouw 6
9351 LP Leek
tel. 05945-15678

SEKRETARIS:

Bert Westenberg
Bottemaheerd 48A
9737 NG Groningen
tel. 050-424136

PENNINGMEESTER:

Eppo Eppens
van Linschotenstraat 31
9601 HH Hoogezand
tel. 05980-93179
giro 5699172 t.n.v.
penningmeester SGG

LEDEN:

Paul Prak
Troelstralaan 30a
9722 JK Groningen
tel. 050-263832

Martin den Hollander
Numero Dertien 8
9644 TV Veendam
tel. 05978-45474

C. van Krimpen
Koldakker 34
9407 BM Assen
tel. 05920-70093

**REDAKTIE
SGG-BULLETIN:**

Jan R. Kloosterman
Geert Valckeshof 28
9351 RX Leek
tel. 05945-16328

Orm Heerkens
Burg. van Waninglaan 33
9351 LS Leek
tel. 05945-12669

Het SGG-bulletin is een blad van de Sinclair Gebruikersgroep Groningen. Het bulletin verschijnt 10 keer per jaar.

Artikelen, listings of andere publikaties zijn voor verantwoording van de inzender.

De sluitingsdatum voor kopij wordt in elk bulletin vermeld.

Abonnementen à f. 17,50 opgeven bij de penningmeester (zie boven).

VAN DE REDAKTIE

Alweer een nieuw nummer van ons bulletin. Na zéér veel moeite zijn we er weer in geslaagd om een nummer te vullen o.a. door zelf een zeer groot deel vol te schrijven. Hierbij zijn we weer aangeland bij een bekend probleem van de redaktie.

HET GEBREK AAN KOPIJ.

De redaktie heeft er genoeg van om steeds weer te moeten zeuren om kopij en ook om iedere keer een beroep te doen op de mensen die altijd al iets schrijven. Het schrijven van een artikeltje is heus niet zo moeilijk. Denk nou niet: "Ik weet niet waarover ik zal schrijven.", er is altijd wel iets te vinden. Bijvoorbeeld ervaringen met een bepaalde printer of opslagmedium. Misschien iets over problemen die je tegengekomen bent tijdens het schrijven van een programma en hoe je die opgelost hebt. Verder zijn korte of langere programma's, tekeningen en programma- of boekrecensie's welkom. Kortom alles op computergebied.

Het is tenslotte een bulletin vóór en dóór leden. Desondanks toch nog in dit nummer:

- LP bestand
- Videoface
- De XTP-1000 van General Electric

GEBRUIKERSAVOND DINSDAG 18 NOVEMBE

De volgende avond is op dinsdag 18 november om 20.00 uur in school 'de wijert', van Schendelstraat 1 in Groningen. Er zal o.a. een demonstratie zijn van de videoface, een digitizer voor de Spectrum. Deze demonstratie zal verzorgd worden door de Gebruikersgroep Delfzijl.

KOPIJ

Kopij voor het volgende nummer uiterlijk 20 november inleveren (liefst op Tasword II of III) bij de redaktie. ALLES IS WELKOM.

VERSLAG VORIGE GEBRUIKERSAVOND

De vorige avond was er weer veel te doen. Er was na lange tijd weer een QL, en wel van dhr. Doorlag. Verder waren er vier 128K Spectrum's, diverse plussen en de nodige vertrouwde kastjes met gummetjes. Er was zelfs een Schneider CPC464, onder het mom: 'Het zijn nichtjes'. Het aantal mensen dat een printer meeneemt loopt ook op, dit keer vijf. De bedoeling was dat het een Basicode-avond werd. Aan één tafel werd er inderdaad uitsluitend met dit protocol gewerkt, aan de andere tafels was o.a. een weerprogramma te zien en de nodige spelletjes. Ook de geluidsmogelijkheden van de 128K spectrum waren volop te horen. Al met al was de avond meen ik geslaagd te noemen.

Nibble.

BELEID INZAKE AMSTRAD

Zoals bekend is Sinclair overgenomen door Amstrad. Het bestuur stond voor de keuze wat we moesten doen: Alleen Sinclair computers toelaten of ook Amstrad computers. We hebben besloten om te blijven bij Sinclair computers. Hieronder verstaan we ZX-80, ZX-81, ZX Spectrum (+) (128K) (+2) en de QL. Dus géén Schneider of Amstrad computers. Anders kunnen we ook wel een Z80-groep worden en zo alle MSX computers toelaten. Wij zijn van mening dat het blijven van een Sinclair Gebruikers Groep beter is.

Het bestuur

KONTRIBUTIE VOLGEND JAAR

Op deze plaats willen we iedereen oproepen alvast de contributie voor volgend jaar (1987) over te maken op het gironummer van de penningmeester (5699172 t.n.v. penningmeester SGG) of dit te betalen op de volgende gebruikersavond. Als dit namelijk niet gebeurt is voor 31 december 1986 weet de penningmeester en het bestuur niet waar ze voor het volgende seizoen aan toe zijn.

Betaal dus s.v.p. zo spoedig mogelijk, dan kan de (leden) administratie weer in orde gemaakt worden en kunnen we vast weer dingen organiseren voor volgend jaar. Alvast bedankt voor de medewerking!

Het bestuur.

VAN DE VOORZITTER

Stel, ik houd 10 mensen aan op straat, en vraag ze: "Wie wordt er bedoeld met Beun de Haas ?", dan durf ik er heel wat onder te verwedden dat 8 van deze 10 mensen het weten.

Er zijn tegenwoordig heel wat mensen die de een of andere reparatie zelf proberen te doen. Dat kan heel best, als we maar aan enkele dingen denken. Zo moet U bij het werken aan Uw auto er om denken, dat er door U geen onverantwoorde reparaties worden uitgevoerd.

Wanneer is een reparatie aan Uw auto onverantwoord ? Enkele voorbeelden kunnen dat zeker duidelijk maken.

Bijvoorbeeld een reparatie aan het remsysteem: Alleen iemand die daarvan het nodige afweet, kan beoordelen of iets goed of niet goed is of wordt gerepareerd.

Bijvoorbeeld het verwisselen van een gloeilamp in Uw koplamp. Als dat niet goed wordt gedaan, zal de lamp een tegemoetkomende automobilist(e) verblinden = onverantwoord. Bovendien zorgt deze verkeerde montage er ook meestal voor dat Uzelf minder ziet.

Gaat U echter toch aan het werk, dan kan er met hulp van een zg. werkplaats-handboek best wel wat gerepareerd worden, waarbij het hoogstens zo is dat een fout (flink) wat geld extra kan kosten.

Ook hier een voorbeeld ? Zelf olie ververset en een nieuw oliefilter monteren. Doet U dat verkeerd, dan kan er hoogstens een motor in de soep draaien, en dat is weliswaar duur, maar dat is geen onverantwoorde reparatie.

In zo'n wpl-handboek staat bijna altijd hoe iets moet worden ge-demonteerd. Het laatste zinnentje van zo'n beschrijving eindigt dan met : "Monteren in omgekeerde volgorde."

Het zal voor iedereen duidelijk zijn: wil je dat kunnen, m.a.w. die volgorde nog terug kunnen vinden, dan moet je VOORAF de gedemonteerde onderdelen goed neerleggen. Een tekeningetje kan ook goede diensten bewijzen.

Hieraan moest ik denken toen een collega electro een Spectrum-voeding zou repareren. Hij had kennelijk niet aan de 'omgekeerde volgorde' gedacht, want de polariteit was wel omgekeerd. Gevolg: spannings-regulator en een ULA in de computer stuk.

Wat ik dan zo kinderachtig vind, is dat er allerlei smoezen worden verzonnen om onder de kosten uit te komen.

Even iets anders. Onze penningmeester, de Hr. Eppens, is bij de laatste vergadering onwel geworden. Wij hebben hem toen naar huis gebracht en uiteindelijk is hij in het ziekenhuis beland voor een onderzoek. Dat heeft toen niet tot een opsporing van de oorzaak geleid. Vandaar dat hij er nu weer in ligt. Vanaf deze plaats Hr. Eppens: Beterschap gewenst. Het klinkt wat vreemd bij het ondergaan van een onderzoek in plaats van een echte ziekte, maar niet minder gemeend.

J. v. Alteren.

OPEN DAG GEBRUIKERSGROEP EEMSMOND

Aangemoedigd door allerlei aankondigingen in de winkels van Appingedam en in de agenda van de BEELDKRANT van Hobbyscoop op een prachtige dag in de herfstvakantie maar eens naar Delfzijl gereden.

Daar werd op vrijdag 18 oktober een open dag in de 'Molenberg' gehouden.

Dat ik niet alleen was viel te zien en te voelen. Er waren velen op deze manifestatie afgekomen en de temperatuur steeg met de minuut.

De gebruikersgroep EEMSMOND heeft naast de SINCLAIR-gebruikers nu ook een MSX-groep.

De ruimten, waarin van alles plaats vond, was door borden met aanwijzingen overzichtelijk ingedeeld.

De QL-hoek was bemand door de QL-groep Groningen, ongeveer een kwart gedeelte voor de MSX-gebruikers en de rest voor 48K Spectrum en 128K bezitters.

Er waren allerlei stands, zoals spel, tool, educatief, zakelijk, amateur, bestanden. Soms moest je in de rij staan om wat informatie te kunnen krijgen.

Een aantal mensen van de Gebruikersgroep Hoogeveen demonstreerde de mogelijkheden van de Opus-diskdrive.

Opvallend waren de vele jongeren, die aanwezig waren met hun computer.

Ook tijdens de veertiendaagse bijeenkomsten komen er veel jonge freaks, die vanwege het vroege aanvangstijdstip een deel van de avond mee kunnen maken.

Misschien een idee voor de SG Groningen?!?

In een aparte stand werd het VIDEO-FACE van de firma DATASKIP gedemonstreerd.

Met behulp van VIDEO-FACE is het mogelijk een TV-beeld of beeld van een camera via een videorecorder in je computer te laden.

Een simpele druk op de knop en het beeld wordt in je Spectrum gezet. Dat is dan te printen of als SCREEN\$ te save.

Ter demonstratie heb ik mezelf maar laten screenen en een afdruk vind je hieronder.

Zou je het willen retoucheren, dan is dat vrij gemakkelijk te doen met ART STUDIO.

Tijdens de gebruikersavond van november zal door de mensen uit Delfzijl het VIDEO-FACE worden gedemonstreerd.

Demonstratie van
het VIDEO-FACE
tijdens de a.s.
gebruikersavond.

J. h. b.

INTERRUPT GEIN

Hallo SGG-ers,

Mijn naam mag dan wel elke week in het clubblad staan, maar ik vond dat het weer nodig eens tijd werd dat ik een artikeltje moest plaatsen. Vooral omdat de mensen best eens wat vaker programma'tjes in mogen sturen. Hier een programma'tje dat gebruik maakt van de interrupt mode 2. Het laat de karakters binnen hun hokje van 8 * 8 pixels van links naar rechts rollen terwijl u gewoon(?) kunt door programmeren. Wat het gewoon betreft, dit is wat langzamer dan normaal.

Nu ik dan toch aan het schrijven ben nog even een vraagje. Wie kan mij helpen aan complete romdisassembly van de Spectrum?

P. Prak (050 - 263832)

```
10 REM INTERRUPT GEIN 27/09/86
12 [SPATIE]
14 GO SUB 50
16 GO SUB 78
18 RAND USR 60000: REM AA
N
20 CLS : LIST : STOP
22 [SPATIE]
28 REM DEFINIEER FUNKTIES VOOR
HEX NAAR DECIMAAL CONVERSIE
30 DEF FN A(A$,B)=CODE A$(B)-4
8-7*(CODE A$(B)>57)
32 DEF FN C(A$)=16*FN A(A$,1)+
FN A(A$,2)
34 [SPATIE]
36 READ A$: REM LEES HEXWAARDE
38 IF A$="*" THEN RETURN
40 LET DECIMALEWAARDE=FN C(A$)
42 POKE ADRES,DECIMALEWAARDE
44 LET ADRES=ADRES+1
46 GO TO 36: REM LEES OPNIEUW
48 [SPATIE]
50 REM HOOFDPROGRAMMA
52 RESTORE 62: REM RESET DATAW
IJZER
54 LET ADRES=40960
56 GO SUB 36
58 RETURN
60 [SPATIE]
62 DATA "F5","E5","C5","D5"
64 DATA "21","00","40","7E"
66 DATA "CB","0F","A7","77"
68 DATA "23","3E","58","BC"
70 DATA "20","F5","C3","4A"
72 DATA "00","*"
74 [SPATIE]
76 REM INTERRUPT ROUTINE
78 REM AAN=USR 60000
80 REM UIT=USR 60010
82 POKE 65280,160
84 POKE 65279,00
86 LET ADRES=60000
88 GO SUB 36
90 RETURN
92 [SPATIE]
94 REM AAN
96 DATA "3E","FE","ED","47"
98 DATA "ED","5E","C9","00"
100 DATA "00","00"
102 REM UIT
104 DATA "3E","FE","ED","47"
106 DATA "ED","56","C9","*"
```

HARD- EN SOFTWAREMARKT?

Voor de vakantie hebben we een hard- en softwaremarkt georganiseerd die, aan de reacties te horen, een enorm succes was. Het ligt in de bedoeling om een dergelijk spektakel nog eens weer te organiseren, waarschijnlijk in december. Omdat het best veel werk is dit allemaal te realiseren, willen we iedereen die ideeën heeft vragen om ze door te geven aan het bestuur. Als je vind dat zo'n avond niet weer hoeft vertel dat dan ook, per slot van rekening doen we het voor de leden.

LP-BESTAND

Daar mijn verzameling lp's nogal omvangrijk werd, wilde ik ze in de computer zetten. Mijn gedachte ging uit naar Masterfile of VU-file. Ik wilde echter artiest, titel en alle nummers van A en B kant in de computer hebben en dan kunnen zoeken of ik een bepaald nummer heb. Dit was op een eenvoudige manier niet mogelijk met bovengenoemde programma's. Dan maar zelf een bestandsprogramma schrijven. Het is geschreven in Beta Basic 1.8 om te kunnen sorteren en zoeken op een snelle manier. Versie 1.8 is gebruikt omdat er dan meer lp's opgeslagen kunnen worden dan in versie 3.0.

De lp's staan opgeslagen in een array. Dit array heeft de naam a\$ en heeft een grootte van 89 bij 250. Dit wil zeggen dat er 89 lp's kunnen worden opgeslagen, die ieder een maximale lengte hebben van 250 karakters.

Elke lp wordt als volgt opgeslagen:

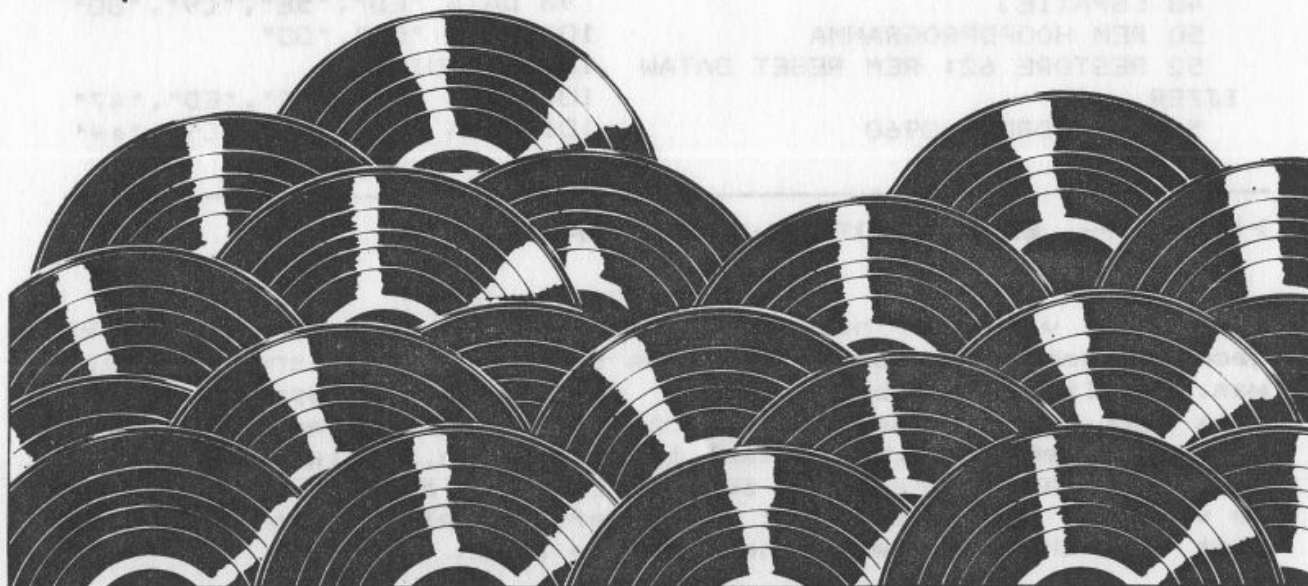
JAPAN*QUIET LIFE**quiet life*fall in love with me*despair*in-vogue**halloween*all tomorrows parties*alien*the other side of life

Het maalteken (*) is een indicatie die gebruikt wordt om tijdens het printen op het scherm naar een nieuwe regel te gaan. Door twee maaltekens in te voeren wordt er een regel overgeslagen. De artiest en titel in hoofdletters invoeren en de nummers in kleine letters, in verband met het onderscheid tijdens het zoeken.

Voor de invoer van de lp's kan het volgende programma'tje gebruikt worden:

```
10 DIM a$(89,250)
20 LET f=1
30 INPUT a$(f)
40 IF a$(f)=" STOP" THEN STOP
50 LET f=f+1
60 GOTO 30
```

Als alle lp's ingevoerd zijn (hoeft niet op alfabet), SAVen we de file d.m.v. SAVE "naam" DATA a\$(). Dit zet de karakterstring a\$ op de cassette.

Na het inladen van het hoofdprogramma laden we de file door in te typen: `LOAD "" DATA a$()`. We geven hierna geen `RUN`, omdat `RUN` alle variabelen cleared (dus ook het lp-bestand), maar we geven een `GOTO 1`.

Als we een nieuwe lp gekocht hebben en we willen die bij ons bestand voegen gaan we als volgt te werk:

1. We laden het programma
2. We `BREAKe`n het programma (capsshift/space)
3. We typen in `LET a$(1)="` hier komt de informatie van de lp te staan "
4. We veranderen variabele `z` in regel 10 in: 89-aantal opgeslagen lp's.
5. We geven een `GOTO 1` en kiezen uit het menu de optie sorteren zodat de lp's weer op alfabet-ische volgorde staan.
6. We save het programma.

Variabele `z` geeft het aantal lp's aan die nog aan het bestand kunnen worden toegevoegd. Die variabele wordt gebruikt om de lege `a$'s` in het begin van de file over te slaan. Bij sorteren is een spatie n.l. lager in waarde dan de `A`, dus worden de lege `a$'s` (die gevuld zijn met spaties) vooraan gezet.

Orm Heerkens.

MENU

- 1 print alle lp's
- 2 print alleen artiest en titel
- 3 zoek een bepaalde lp of nummer
- 4 lp's vanaf letter
- 5 sorteer
- 6 save programma + file
- 7 print artiest + titel uit

`r` is terug naar menu

`p` is print scherm uit

Voorbeeld menukeuze 1

JAPAN
QUIET LIFE

quiet life
fall in love with me
despair
in-vogue

halloween
all tomorrows parties
alien
the other side of life

Voorbeeld menukeuze 2

CAMEL
NUDE

CARMEL
THE DRUM IS EVERYTHING

CHRIS REA
SHAMROCK DIARIES

CMU
OPEN SPACES

COUNTRY JOE & THE FISH
HERE WE ARE AGAIN

© "HIS MASTER'S VOICE"

BULLETIN SGG

LP's van Orm Heerkens

1 ALAN PARSONS PROJECT, THE
2 AMBROSIA
3 ART OF NOISE, THE
4 BAP
5 BARRELHOUSE
6 BLUES BROTHERS, THE
7 BOOMTOWN RATS, THE
8 CAMEL
9 CAMEL
10 CHRIS REA
11 CMU
12 COUNTRY JOE & THE FISH
13 COUNTRY JOE & THE FISH
14 CURE, THE
15 CURE, THE

THE TURN OF A FRIENDLY CARD
AMBROSIA
WHO'S AFRAID OF -
VON DRINNE NOH DRUSSE
EVERY NIGHT IN THE WEEK
ORIGINAL SOUNDTRACK
THE FINE ART OF SURFACING
NUDE
THE DRUM IS EVERYTHING
SHAMROCK DIARIES
OPEN SPACES
HERE WE ARE AGAIN
TOGETHER
BOYS DON'T CRY
FAITH

```

10 LET z=5
60 PAPER 0: INK 7: BORDER 0: CLS : PRINT "MENU"
70 PRINT ""1 print alle lp's""2 print alleen artiest en tit
el""3 zoek een bepaalde lp of nummer""4 lp's vanaf letter""
"5 sorteer""6 save programma + file""7 print artiest + titel
uit"
90 PRINT ""r is terug naar menu""p is print scherm uit"
95 GET w: GO TO ON w: 160,200,280,510,700,600,2000
100 GO TO 95
150 STOP : REM keuze 1
160 PAPER 6: INK 0: BORDER 6: CLS : PRINT : FOR f=z TO 89: FOR
g=1 TO 250: IF a$(f,g)<>"*" THEN PRINT a$(f,g);
170 IF a$(f,g)="*" THEN PRINT
180 NEXT g: PRINT #0;AT 1,0;"druk een toets in": PAUSE 0: IF IN
KEY$="r" OR INKEY$="R" THEN CLS : GO TO 60
185 IF INKEY$="p" OR INKEY$="P" THEN GO SUB 1000
190 CLS : PRINT : NEXT f: GO TO 60
195 REM keuze 2
200 PAPER 5: INK 0: BORDER 5: LET t=0: CLS : PRINT : LET a=0: F
OR f=z TO 89
210 FOR g=1 TO 250: IF a$(f,g)<>"*" THEN PRINT a$(f,g);
220 IF a$(f,g)="*" THEN PRINT : LET a=a+1
230 IF a=2 THEN LET t=t+1: PRINT
240 IF t=7 THEN PRINT #0;AT 1,0;"druk een toets in": PAUSE 0: I
F INKEY$="r" OR INKEY$="R" THEN CLS : GO TO 60
245 IF INKEY$="p" OR INKEY$="P" THEN GO SUB 1000
250 IF t=7 THEN LET t=0: CLS : PRINT
260 IF a=2 THEN LET a=0: NEXT f
270 NEXT g
275 REM keuze 3
280 LET t=0: PAPER 7: INK 0: BORDER 7: CLS : PRINT : PRINT "GEE
F HET WOORD WAAROP GEZOCHT MOET WORDEN."
290 PRINT ""artiest en titel in hoofdletters""nummers in kle
ine letters"
300 INPUT LINE z$: PRINT ""z$
310 PRINT #0;AT 0,0;"alleen de artiest en titel op het scherm
? (j/n) "
320 PAUSE 0: IF INKEY$="j" OR INKEY$="J" THEN LET e=1: GO TO 34
0
330 LET e=0
340 CLS : PRINT : FOR f=z TO 89: IF INSTRING(1,a$(f),z$)<>0 THE
N IF e=0 THEN GO SUB 390
350 IF INSTRING(1,a$(f),z$)<>0 THEN IF e=1 THEN GO SUB 430
360 NEXT f
370 PRINT #0;AT 1,0;"druk een toets in": PAUSE 0: IF INKEY$="r"
OR INKEY$="R" THEN CLS : GO TO 60
375 IF INKEY$="p" OR INKEY$="P" THEN GO SUB 1000
380 GO TO 60
390 CLS : PRINT : FOR g=1 TO 250: IF a$(f,g)<>"*" THEN PRINT a$
(f,g);

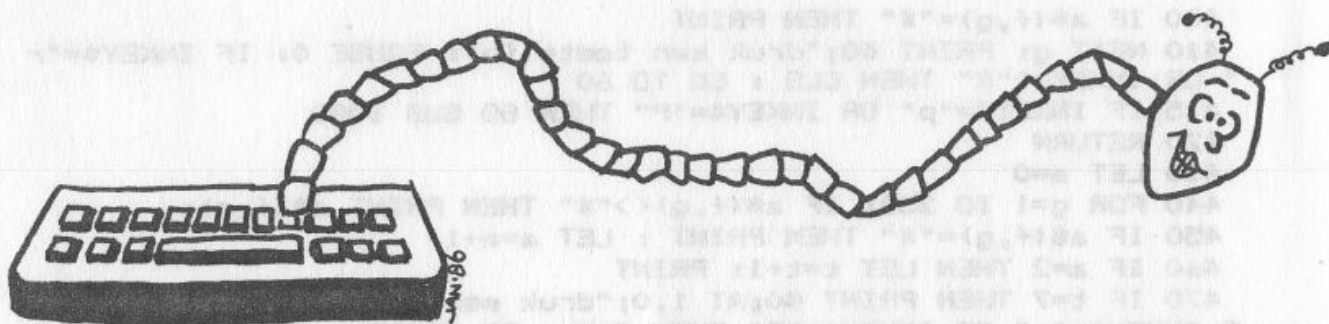
```



```

400 IF a$(f,g)="*" THEN PRINT
410 NEXT g: PRINT #0;"druk een toets in": PAUSE 0: IF INKEY$="r"
" OR INKEY$="R" THEN CLS : GO TO 60
415 IF INKEY$="p" OR INKEY$="P" THEN GO SUB 1000
420 RETURN
430 LET a=0
440 FOR g=1 TO 250: IF a$(f,g)<>"*" THEN PRINT a$(f,g);
450 IF a$(f,g)="*" THEN PRINT : LET a=a+1
460 IF a=2 THEN LET t=t+1: PRINT
470 IF t=7 THEN PRINT #0;AT 1,0;"druk een toets in": PAUSE 0: I
F INKEY$="r" OR INKEY$="R" THEN CLS : GO TO 60
475 IF INKEY$="p" OR INKEY$="P" THEN GO SUB 1000
480 IF t=7 THEN LET t=0: CLS : PRINT
490 IF a<>2 THEN NEXT g
500 RETURN
505 REM keuze 4
510 LET t=0: PAPER 1: INK 7: BORDER 1: CLS : PRINT : INPUT "beg
inletter (hoofdletter) "; LINE c$
520 PRINT #0;AT 0,0;"alleen de artiest en titel op het scherm
? (j/n) "
530 PAUSE 0: IF INKEY$="j" OR INKEY$="J" THEN LET e=1: GO TO 55
0
540 LET e=0
550 CLS : PRINT : FOR f=z TO 89: IF a$(f,1)>=c$ THEN IF e=0 THE
N GO SUB 390
560 IF a$(f,1)>=c$ THEN IF e=1 THEN GO SUB 430
570 NEXT f
580 PRINT #0;AT 1,0;"druk een toets in": PAUSE 0: IF INKEY$="r"
OR INKEY$="R" THEN CLS : GO TO 60
585 IF INKEY$="p" OR INKEY$="P" THEN GO SUB 1000
590 GO TO 60
595 REM keuze 6
600 CLS : PRINT "SAVE": SAVE "LP'S" LINE 10: PRINT "VERIFY": V
ERIFY "": GO TO 60
690 REM keuze 5
700 CLS : SORT a$: GO TO 60
900 STOP
999 REM keuze p (print scherm)
1000 LPRINT CHR$ 0;CHR$ 27;"1";CHR$ 8;CHR$ 27;"E": FOR y=1 TO 21
: FOR x=0 TO 31: LPRINT SCREEN$ (y,x);: NEXT x: LPRINT : NEXT y:
RETURN
1995 STOP
1999 REM keuze 7
2000 CLS : PRINT "Uitprinten. Even geduld a.u.b.": LET q$="
": LPRINT CHR$ 0;CHR$ 27;"1";CHR$ 8
: LPRINT "LP's van Orm Heerkens": LPRINT : FOR f=z TO 89: LPRINT
" " AND f<9+z;" " AND f>=9+z;f-z+1;" ";; LET te=0: FOR g=1 TO
250: IF a$(f,g)="*" AND g<30 THEN LPRINT q$( TO LEN q$-g);: LET
te=te+1
2010 IF a$(f,g)<>"*" AND te<2 THEN LPRINT a$(f,g);
2015 IF a$(f,g)="*" AND g>30 THEN LET te=te+1
2020 IF te=2 THEN LPRINT : IF f+z=60 THEN PRINT AT 5,0;"Zet het
papier bovenaan een nieuwe bladzijde en druk een willekeu
rige toets in.": PAUSE 0: PRINT AT 5,0,,,,,
2025 IF te=2 AND f<>90 THEN LET te=0: NEXT f
2026 IF f=90 THEN GO TO 60
2030 NEXT g
2040 GO TO 60

```


VS BANG VOOR COMPUTERVIRUS

Sinds kort maakt een officiële federale werkgroep in de Verenigde Staten zich officieel zorgen over Het Virus, dat uiteindelijk alle computeractiviteiten kan aantasten. Het gaat hier om korte stukjes code, die bijna ongemerkt de werking van een computer kunnen aantasten. Zulke virussen zijn inmiddels zelfs in defentiecomputers opgedoken.

Het principe is eenvoudig. Met een kort stukje programma kun je delen van het geheugen laten wissen. Als het programmaatje zichzelf in de ruimte voor de systeemvariabelen van een programma schrijft, wordt het op schijf weggeschreven en iedereen die het gewraakte programma verder nog gebruikt, krijgt last van het zich op deze manier voortplantende virus.

Om een virus in een computer te stoppen heb je geen toegang tot de desbetreffende computer nodig. Het virus kan in schijfjes met bestanden of programmatuur zijn verwerkt. Zo zijn er veel geraffineerde virussen in omloop. Sommige 'slapen' maanden en doen dan plotseling hun vernietigende werk, andere zorgen met onregelmatige tussenpozen voor min of meer ernstige systeemfouten.

Voorlopig hoeven gebruikers van gewone micro's zich nog niet al te veel zorgen te maken. Die kunnen doorgaans maar één taak tegelijkertijd aan. Je merkt dan ogenblikkelijk als er een virus is binnengeslopen.

Bij multitasking-systemen merk je het pas als het veel te laat is en dan kan het virus al op heel wat schijfjes zijn weggeschreven. Voor die systemen zijn ook de zogenoemde lintwormen uitzonderlijk gevaarlijk.

Een lintworm is een programma dat in de tijd gezien langzaam een heel systeem 'opvreet'. Doordat de lintworm steeds aangroeit, eist hij steeds grotere delen van het werk- en systeemgeheugen op, waardoor steeds meer functies worden aangetast.

Tot nu toe zijn lintwormen nog slechts in universiteitsmini's geconstateerd, maar voorgenomde Amerikaanse commissie maakt zich grote zorgen over de mogelijkheid dat saboteurs virussen en lintwormen in defentiecomputers installeren, die in een oogwenk of heel langzaam en sluipend, niet alleen de Amerikaanse maar ook de Noradcomputers (het Noordelijk Atlantische Defentie Systeem, waarin onder andere de NATO-strategieën zijn vastgelegd) lam kunnen leggen. Men is er overigens van overtuigd dat de nu ontdekte virussen niet als kwaadwillige sabotagepogingen aangemerkt moeten worden. "Er zijn er kennelijk nogal wat in omloop, gemaakt door hackers op universiteiten,

en dan kun je ze niet buiten defentiesystemen houden. Die hackers hebben zich nooit gerealiseerd hoe gevaarlijk dat soort grappen op den duur kunnen zijn", zegt woordvoerder K. Russell van de federale werkgroep.

Een eenvoudig voorbeeld van een virus is een drieregelige toevoeging aan een Basicprogramma, dat als het programma is afgelopen, alle geheugenlocaties op nul zet. Als dat virus eenmaal zijn werk heeft gedaan, zijn niet alleen alle bestanden en programma's naar het elektronische walhalla, maar ook de systeemvariabelen. Soms zal zelfs een zogenoemde koude start de computer niet meer kunnen helpen.

In Nederland zijn hackers ook actief, vooral op het 'practical joke' gebied. Er was er eens een die voor de grap bij een bepaald bedrijf een 'koekjesmonster' inprogrameerde. Terwijl mensen daar met tekstverwerking bezig waren, verscheen op hun scherm opeens de mededeling: "Ik wil een koekje". Als je dan meteen het woord 'koekje' intikte, was er niets aan de hand. Maar deed je niks, dan werd in een snel tempo van links naar rechts je tekst opgegeten. Als je dan maar op tijd 'koekje' tikte, kwam je tekst weer terug.

Gelezen in PCM, oktober 1986.

COMPUTERVRIENDEN OPGELET!

Binnen de Koninklijke Nederlandse Dambond is een computerselektie dammen opgericht. De toepassingen binnen deze KNDB zijn:

- Leden- en financiële administratie
- Correspondentie & tekstverwerken
- Partijenopslag (obase)
- Toernooi-ondersteuning (zwitsers systeem)
- Programmatuur ontwikkeling
- Verzamelen van gegevens die met het damspel te maken hebben
- Didaktische doeleinden.

Het doel van de computercommissie is:

- Het maken van een inventarisatie van software en geschreven programmatuur
- Organisatie van computerdamwedstrijden
- oprichten gebruikersclub
- andere ideeën zijn welkom

Inlichtingen:

Jaap Bus (voorzitter)	Leo Nagels (sekretaris)
Saffierstraat 16	Zeskant 117
7548 OD Enschede	6412 DV Heerlen
Tel. 05428-2008	Tel. 045-721741

John Ennen (kommissielid)
Zwanenveld 6103
6538 PV Nijmegen
Tel. 080-450332

DATUMS ALS DATA IN MASTERFILE, VU-FILE EN DATABASES (1)

Heeft niet iedere lezer al eens met een data-base gewerkt? Masterfile of VU-File bijvoorbeeld? Dan heeft u vast ook wel eens datums ingevoerd als data. Daarbij valt op dat een als getal ingevoerde datum niet zonder meer te gebruiken is als getal. Sorteren kun je dus wel vergeten?

Nee, natuurlijk is daar wel een formuleetje voor en natuurlijk kan daarmee een database wel "eventjes" worden aangepast. Hoe dat gaat leest u in dit verhaal. Zowel voor Masterfile als voor VU-file krijgt u er een aantal leuke mogelijkheden bij.

Een datum bestaat, u houdt het niet voor mogelijk, uit drie gedeelten: een jaar (j), een maand (m) en een dag (d). Heeft men het over 18 november 1986, dan is mijns inziens op het ogenblik de meest gebruikte schrijfwijze 181186. De Amerikaanse methode is trouwens 861118, wat makkelijker is om te sorteren etcetera.

Wil men nu een verjaarskalender maken dan vervalt het jaar en om te sorteren zou de maand voorop moeten staan. Stel g is de (geboorte)datum dan kan dat zo:

```
10 LET d=INT (g/10000)
20 LET m=INT ((g-d*10000)/100)
30 LET j=g-d*10000-m*100

40 LET x=d+m*100
```

Met INT wordt van een niet geheel getal (een breuk) een geheel getal gemaakt. Dat wat achter de komma staat wordt bij de meeste INT functies gewoon weggelaten. Daarom delen we bijvoorbeeld 181186 door 10000 en vervolgens smijten we dat wat achter de komma staat weg. 18.1186 wordt daardoor 18. In regel 20 wordt het gevonden getal (18) met 10000 vermenigvuldigd, afgetrokken van 181186 (resultaat dus 1186), gedeeld door 100 (resultaat 11.86) zodat na de INT bewerking 11 overblijft. Regel 30 en 40 zullen als dat duidelijk is ook duidelijk zijn.

MASTERFILE

Stel u heeft in masterfile een adresbestandje, het is niet de TASMERGE versie, daarin komen datums voor en u heeft nog niet een ideale oplossing. Stel verder dat de datareferentie code van de datums "G" en u heeft "M", "D", "J" en "X" nog vrij, dan zou dat als volgt kunnen:

```
6000 IF c$(1)="G" THEN LET g=VAL c$(2 TO ): LET d=INT (g/1e4):
      LET m=INT ((g-d*1e4)/100): LET j=g-d*1e4-m*100
6010 GOTO USR r
7000 LET c$="D": LET c$(2 TO )=STR$ d: GO TO USR r
7010 LET c$="M": LET c$(2 TO )=("0" AND m<10)+STR$ m: GO TO USR
      r
7020 LET c$="J": LET c$(2 TO )=STR$ j: GO TO USR r
7030 LET c$="X": LET c$(2 TO )=("0" AND m<10)+STR$ (m*100+d): GO
      TO USR r
```


Hier gebeurt het volgende. In masterfile wordt na keuze van de USER BASIC optie eerst naar regel 5000 gesprongen bij de opbouw van een record (een record bestaat uit diverse items). Die regel gebruik ik hier niet. Wel gebruik ik regel 6000. Regel 6000 wordt bij ieder item bekeken. In regel 6000 kan niets veranderd worden. Dat kan in regel 7000. Het programma komt daar aan het eind van de USER BASIC mode.

In 6000 test ik het eerste karakter van de c\$ of het om het door mij gewenste "G" item gaat. Zoniet terug naar MF en dus volgende item. Als het wel om het "G" item gaat, ken ik de numerieke waarde van de rest van c\$ toe aan g. Dan volgt het eerder beschreven programmaatje om d, m en j te bepalen.

Het toekennen van d, m en j aan de nieuwe items kost wat extra werk, wie weet een betere. Want nu wordt alleen regel 7000 door het programma bekeken. Alleen de c\$ staat mij immers ter beschikking voor transport naar machinecode. Regel 7010, 7020 en 7030 gebruik ik pas als het "D" item is gevuld vanuit USER BASIC. Daarna verwijder (of verplaats) ik regel 7000 met de editor en wordt dus 7010 bij een volgend gebruik doorlopen. Zo ook met het vullen van het "J" en "X" item.

Resten mij nog drie opmerkingen:

- het "X" item is dus de som van de maand en de dag (de maand keer 100. Zo kan dus een report met sequence "X" gemaakt worden en de verjaarskalender is klaar.
- Masterfile sorteert zodanig, dat 1 groter is dan 10 maar 01 kleiner is dan tien. Als dat dus dreigt te gebeuren gebruik ik die mooie Spectrum truc, die mij een IF (en dus een extra regel) bespaart.
- Ik hoop dat deze aanwijzingen er toe leiden dat u nog meer gaat proberen. Zelf maak ik vast nog een item met de leeftijden van mijn kennissen en familieleden. Ook is het mogelijk de maanden niet in getallen maar in woorden op te bergen. Afijn, zie maar.

VOLGENDE KEER VU-FILE

SAMEN NAAR DE HCC

Vrijdag 21 november en zaterdag 22 november zijn de HCC-dagen. Deze dagen zijn zo langzamerhand beroemd om de aanbiedingen en al het andere interessante nieuws. Ik zou zaterdag graag met iemand mee willen rijden. Eventueel kan ik ook zelf rijden of op vrijdag. Bel 05920-70093.

TIP

Neem de volgende gebruikersavond tekeningen of foto's mee die je graag gescreend wil hebben. Wellicht dat onze gasten dat voor bijvoorbeeld een gulden willen doen.

Kees van Krimpen op
Spectrum 48k en
Brother EP-44

BASIC-cursus voor Beginners; les 2:

Wat doen we vanavond ?

- werken met het toetsenbord, ZX 81 en Spectrum.
- we toetsen enkele programmaatjes in.
- we gaan de cursors bekijken.
- regelnummers gebruiken.
- de statements: PRINT, LET, RUN, RUB OUT/ DELETE.

Zijn de vragen in de krant gedaan ? Zijn de vertalingen van de diverse opschriften bij de toetsen bij iedereen bekend ?

- Eerst even de vragen uit de vorige les behandelen.

Wanneer krijgen we de L-cursor ? Na een zg. keyword.

Wanneer komt er een S-cursor ? Als er een fout in een programma-regel is gemaakt. Dan zal die regel trouwens (gelukkig) niet worden opgenomen door onze computer.

Voorbeeld: Tik in: PRINT " Ik maak een fout. >> N/L

Doe dit op Uw computer.

Hoe moet je dat verbeteren ?

Juist, een paar aanhalingstekens erachter plaatsen en opnieuw N/L. (Ook dit moet U proberen)

Hoe kan ik twee hele woorden achter elkaar invoeren ? Met REM of Functies.

Welke cursors zijn niet behandeld ? G en >.

Het hiervoorgaande moet U zoveel mogelijk oefenen, dan zijn de volgende lessen gemakkelijker te volgen.

Tot zover de vragen van de vorige keer.

Het schoonmaken van scherm + geheugen kwam even ter sprake. Dat kan op twee manieren bereikt worden: CLS en met RANDOMIZE USR 0.

- - -

Statement EDIT:

Waarvoor gebruiken we dat?

Om de regels die in een programma staan, daaruit te halen en er wat aan te veranderen.

Tik in:

regel-nr.

regel-inhoud:

10

REM oefening EDIT-statement

20

PRINT "Dit moet een goed voorbeeld worden met EDIT"

30

PRINT "Hierbij gaan we wat veranderen door de pijltjes-toetsen te gebruiken."

40

PRINT " Oefen dit ook."

Haal nu regel 40 naar beneden en maak er (regel) 25 van. Daarna N/L en kijk wat er gebeurt. (2 antwoorden)

Ten eerste: regel 25 zal tussen regel 20 en regel 30 in komen te staan op het scherm.

Ten tweede: De pijltjes-cursor (de prompt) staat nu bij regel 25 i. p. v. regel 40.

VRAAG: Hoe krijgen we regel 40 uit het programma weg ?

In welke gevallen maken we nog meer van de EDIT-toets gebruik ?
Bijvoorbeeld: Je runt een programma en daarin komen pauzes voor. Bij het steeds weer uitproberen duren deze steeds langer. Druk dan op BREAK en EDIT de regel met de pauze(-lus) en maak de pauze korter. OEFENEN in je visitekaartjes-opdracht.

We maken hierna een eenvoudig programma, -zelf verzinnen-, met de PRINT-opdracht.

We doen dat met en zonder regelnummers. Hoe heette dat ook al weer ?

We maakten het volgende:

```
LET A=5 > N/L; Wat gebeurt er ?  
LET B=10 > N/L; Wat gebeurt er ?  
PRINT A + B; Wat gebeurt er ?
```

We tikken dit programma nog eens in, maar nu met regelnummers. Datgene wat op het scherm verschijnt heet 'de listing'.

Zorg nu dat de A-waarde en de B-waarde ook worden afgedrukt.

Eerst nu zelf oefenen.

Hoe wordt de listing ?

Hierna nog weer een stukje uitbreiding, zodat, als het programma wordt gerund:

- de computer vraagt: "welke waarde voor A ?",
- de computer deze waarde voor A ook op het scherm zet,
- de computer vraagt: "welke waarde voor B ?",
- de computer ook deze waarde afdrukt,
- hieronder op het scherm komt te staan: '<waarde A> + <waarde B> = <antwoord>'
- er bij het invoeren van een andere waarde voor A en/of B ook het antwoord wordt aangepast.

Gebruik bij het oefenen ook eens andere rekenkundige bewerkingen.

Vragen voor de volgende keer:

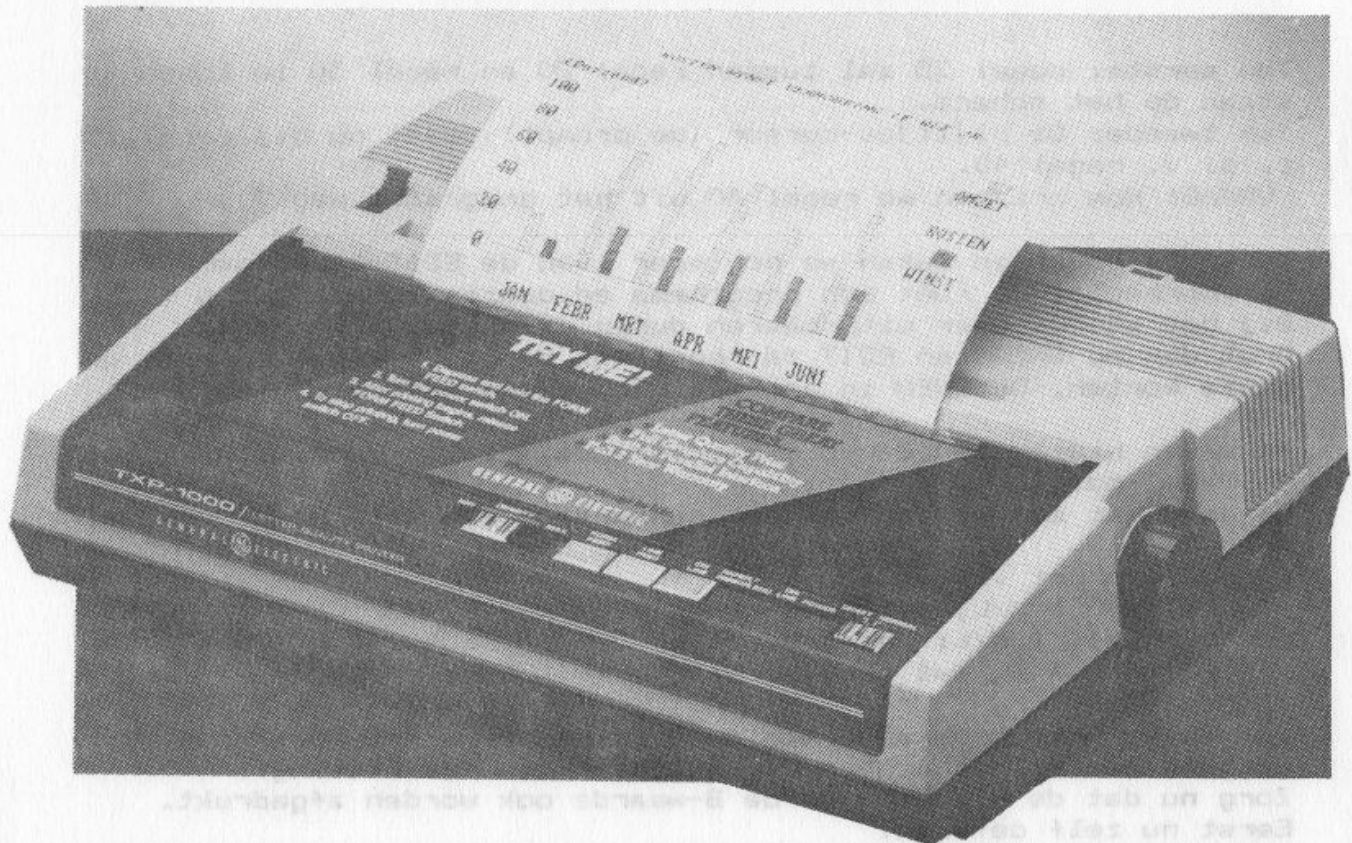
Wat betekenen de statements: PRINT, LET, INPUT, DELETE/RUB OUT, IF THEN ?

Wat betekent 'Syntax Error' ?

Wanneer krijgen we bij het PRINT-statement een syntax error ?

- OPDRACHTEN:
1. Pas het bovenstaande programma zo aan, dat ook de rekenkundige bewerkingen worden gevraagd.
 2. Deze ook worden uitgevoerd.
 3. Schrijf op wat U tot nu toe niet voor elkaar heeft gekregen en/of niet heeft begrepen.

J. v. Alteren.

GENERAL ELECTRIC PRINTER

Onlangs verscheen er op de markt een opmerkelijke printer voor een nog opmerkelijker prijs. Namelijk de TXP-1000 van General Electric. Deze printer kost \pm f 400,-. Wat krijg je nu voor dit geld? Een printer met mogelijkheden die tot nu toe alleen op de duurdere printers aanwezig waren. De printer slikt losse A4 vellen, maar ook papier van de rol en kettingpapier. Er zit echter geen tractorunit bij, dus alleen frictionfeed is mogelijk. Uit tests is gebleken dat slip en scheefftrekken van het papier niet voorkomt. Het lint is een thermisch lint, wat tot gevolg heeft dat het maar één maal te gebruiken is. Herinkten is er ook niet bij. Deze lintcassettes kosten \pm f 20,-. Ook printen zonder lint behoort tot de mogelijkheden, en wel op thermisch papier.

De print snelheid is erg laag nl. 40 karakters/sec. De printer kent bit-image mode voor o.a. screendumps. De karakters worden afgedrukt in een matrix van 9x16 dots (een groot aantal duurdere printers heeft een matrix van 9x9 dots). De letterkwaliteit is dus goed te noemen (NLQ). Verder kent de printer o.a. enlarged, super- en subscript, underline, pica, elite en condensed.

Printvoorbeeld TXP-1000

```
, - /0123456789:;<=>?@ABCDEFGHIJKLMN0PQRSTUVWXYZ[\]^_`'abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
- /0123456789:;<=>?@ABCDEFGHIJKLMN0PQRSTUVWXYZ[\]^_`'abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
/0123456789:;<=>?@ABCDEFGHIJKLMN0PQRSTUVWXYZ[\]^_`'abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
/0123456789:;<=>?@ABCDEFGHIJKLMN0PQRSTUVWXYZ[\]^_`'abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
0123456789:;<=>?@ABCDEFGHIJKLMN0PQRSTUVWXYZ[\]^_`'abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
123456789:;<=>?@ABCDEFGHIJKLMN0PQRSTUVWXYZ[\]^_`'abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
23456789:;<=>?@ABCDEFGHIJKLMN0PQRSTUVWXYZ[\]^_`'abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
3456789:;<=>?@ABCDEFGHIJKLMN0PQRSTUVWXYZ[\]^_`'abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
456789:;<=>?@ABCDEFGHIJKLMN0PQRSTUVWXYZ[\]^_`'abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
```


Er wordt een zeer overzichtelijk en duidelijk (engelstalig) handboek bijgeleverd waarin de meeste controlcode's d.m.v. een programmavoorbeeld worden uitgelegd.

De interface is Centronics, dus de printer is aan te sturen met bv. ZX-Lprint III, Kempston printer interface of Filoface.

Een belangrijk gegeven is dat de printer alle Spectrumsymbolen slikt. Dus het copyright-teken, maar ook alle graphics en UDG's.

Al met al is deze printer een aanrader voor iedereen die nette brieven wil maken en niet te veel geld wil uitgeven. Hij is zeker beter dan de bijna even dure Smith-Corona Fastekst-80, maar echter niet zo snel.

Nibble

ESGEEGEETJES

TE HUUR

- * Currah speech synthesizer
- * AMX-muis + interface
- * Kempston Joystick + interface

f 2.50 per week

C. van Krimpen. Tel:05920-70093

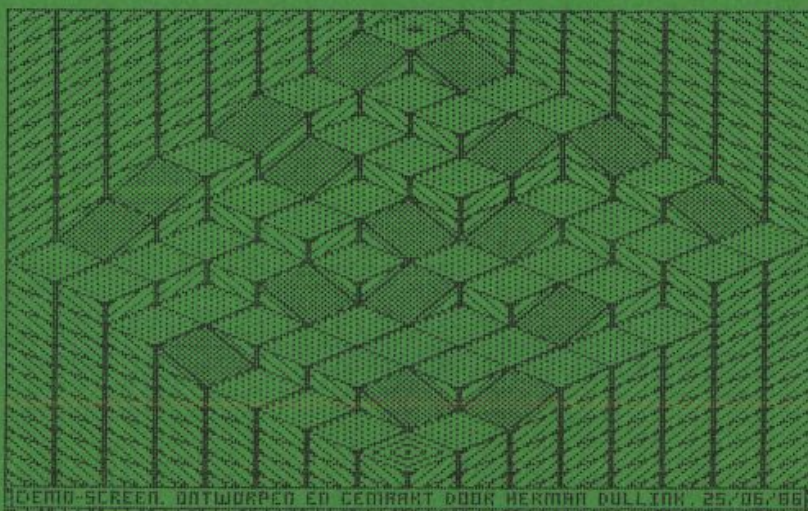
TE KOOP

Smith-Corona fasttext 80, f 350,-
Bert Westenberg. tel:050-424136

Voor REPARATIES aan ZX-apparatuur
interfaces, printers e.d.
Bel: 05920 - 70093

F. Jongsma

Herman Dullink

DRUKWERK

Atz.:

SGG
redaktieadres
Geert Valckeshof 28
9351 RX LEEK

PORT BETAALD
ZUIDHORN

AAN:
